

Kommunstyrelsen

Camilla Ljungdahl
Enhetschef Ekerö Kulturhus och Bibliotek
camilla.ljungdahl@ekero.se

Revidering av Biblioteksplan 2024–2028

Dnr KS23/349

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner ”Förslag till biblioteksplan 2024–2028”, med nya inriktningsmål för biblioteket, och överlämnar den till kommunfullmäktige för antagande.

Sammanfattning av ärendet

Enligt Bibliotekslagen (2013:801) är kommuner skyldiga att upprätta biblioteksplaner. Planen ska inte ersätta lagens innehåll och intentioner utan ska fungera som ett vägledande och styrande verktyg.

Förslaget till den reviderad biblioteksplanen gäller från och med 2024 till och med 2028. Biblioteksplanen har fem målområden: demokrati, tillgänglighet, läsfrämjande, mötesplats och skolbibliotek som är framtagna utifrån bibliotekets grunduppdrag samt en nulägesanalys.

Den reviderade biblioteksplanen innehåller även förslag på nya inriktningsmål.

Förslag till plan har tagits fram av kultur- och fritidsförvaltningen i samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen. Planen har gått upp i både kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden med samma beslutsmotivering och underlag. Kultur- och fritidsnämnden beslutade enligt liggande förslag (KFN23/39). I barn- och utbildningsnämnden lämnades ett tilläggsyrkande från Frida Tamker (M) och nämnden beslutade att godkänna förslaget till biblioteksplan med detta tilläggsyrkande (BUN23/142).

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Kultur- och fritidsförvaltningen, 2023-10-30

PM – Biblioteksplan 2024–2028, 2023-10-30

PM – Invånarundersökning 2022, 2023-07-03

Protokollsutdrag – KFN, 2023-09-28 § 48

Protokollsutdrag – BUN 2023-09-26 § 37

Ärendet

Enligt Bibliotekslagen (2013:801) är kommuner skyldiga att upprätta biblioteksplaner. Planen ska inte ersätta lagens innehåll och intentioner utan ska fungera som ett vägledande och styrande verktyg. Biblioteksplanen definierar kommunens lokala bibliotekspolitik och visar vilken inriktning bibliotekets utveckling ska ta under kommande period. Biblioteksplanen styr sedan bibliotekets årliga verksamhetsplan.

Förslag till reviderad biblioteksplan har fem målområden som identifierats som särskilt viktiga att beakta under kommande period. Valet av målområden har gjorts med utgångspunkt i bibliotekets grunduppdrag samt en nulägesanalys av yttre faktorer som särskilt påverkar bibliotekets uppdrag. I arbetet har hänsyn tagits till den invånarundersökning som gjordes av biblioteksverksamheten 2022, den nationella bibliotekstrategin som beslutades av regeringen 2022 och Mälardalens politiska plattform för mandatperioden 2023–2026 (dnr KS22/377). Förslag till plan har tagits fram av kultur- och fritidsförvaltningen i samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen.

Förslaget till reviderad biblioteksplan har gått upp i både kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden med samma beslutsmotivering och underlag. Kultur- och fritidsnämnden beslutade enligt liggande förslag (KFN23/39). I barn- och utbildningsnämnden lämnades ett tilläggsyrkande från Frida Tamker (M) och nämnden beslutade att godkänna förslaget till biblioteksplan med detta tilläggsyrkande (BUN23/142). Tilläggsyrkandet innebär att punkt ett i inriktningsmålen skrivs om till "Biblioteket ska *främja läsning och språkutveckling*, väcka lust, nyfikenhet och bidra till bildning."

Nuvarande biblioteksplan antogs 2019 och gäller till och med 2023. Den reviderade planen föreslås gälla från 2024 till och med 2028. Den innehåller samma målområden som den nuvarande: demokrati, tillgänglighet, läsfrämjande, mötesplats och skolbibliotek. I flera av målområdena är utgångspunkten bibliotekets roll i ett samhälleligt sammanhang.

Inriktningsmål – skillnader i den reviderade biblioteksplanen

I den reviderade biblioteksplanen föreslås nya inriktningsmål, som tidigare antagits 2003 (dnr 03/KN22). De reviderade inriktningsmålen tydliggör kommunens vision för bibliotekets utveckling.

Förslag till reviderade inriktningsmål är:

- Biblioteket ska väcka lust, nyfikenhet och ge möjlighet till bildning.
- Biblioteket ska vara en mötesplats där alla kan trivas, vara trygga och utvecklas genom livet.
- Biblioteket ska erbjuda upplevelser och möjligheter till delaktighet i samhälls- och kulturlivet.
- Biblioteket ska stärka den lokala identiteten och samtidigt öppna nya världar.
- Biblioteket ska ha en inbjudande atmosfär och estetiskt tilltalande miljö.

Uppföljning – skillnader i den reviderade biblioteksplanen

I den reviderade biblioteksplanen föreslås en större uppföljning vartannat år i kultur- och fritidsnämnden. Syftet är att följa upp och se resultat utifrån beslutade målområden. Uppföljningarna kan även ligga till grund för kommande revideringar av biblioteksplanen framgent. 2023 läggs Våga Visa-metoden, en kvalitetsgranskande metod, ner i Stockholms län. Istället föreslås att biblioteksverksamheten följs upp genom kontinuerliga användarundersökningar inom ramen för metoden tjänstedesign/användardriven utveckling.

Målområden – skillnader i den reviderade biblioteksplanen

Tillgänglighet

Biblioteket ska enligt Bibliotekslagen vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. I invånarundersökningen framkommer önskemål om utökad tillgänglighet, inbjudande lokaler och en känsla av upplevelse när de besöker biblioteket.

Målområdet är fortsatt aktuellt. De ändringar som föreslås är:

- Språkliga justeringar.
- Fokus på bibliotekets uppsökande arbete och förtroendebibliotek.
- Tydligare fokus på användardriven utveckling, där användarnas behov står i centrum för biblioteksutvecklingen.

Demokrati

Biblioteket ska enligt Bibliotekslagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteken ska även verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. I invånarundersökningen framkommer önskemål om bibliotekets bidrag om vad källkritik/källtillit innebär.

Målområdet är fortsatt aktuellt. De ändringar som föreslås är:

- Språkliga justeringar.
- Tydligare fokus på bibliotekets roll i totalförsvaret, som går i linje med kultur- och fritidsnämndens beslutade utvecklingsuppdrag för mandatperioden (Dnr KFN23/28).
- Fokus på seniorer och prioriterade grupper i arbetet med digital kompetens.
- Tillägg om att biblioteket erbjuder teknisk infrastruktur såsom publika datorer, skrivare, wi-fi och scanner.

Läsfrämjande

Biblioteket ska enligt Bibliotekslagen främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Folkbiblioteken ska även ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. I invånarundersökningen framkommer önskemål om biblioteket som plattform för läsning och läsförståelse med särskilt fokus på barn.

Målområdet är fortsatt aktuellt. Endast språkliga justeringar föreslås.

Mötesplats

I invånarundersökningen framkommer önskemål om att biblioteket ska vara en mötesplats som erbjuder utbyte av kunskap, fri åsiktsdebatt och möten med nya människor. De vill att biblioteket ska vara välkomnande med många aktiviteter.

Målområdet är fortsatt aktuellt. De ändringar som föreslås är:

- Språkliga justeringar.
- Särskilt fokus på seniorer, som går i linje med Mälaröalliansens politiska plattform.
- Tydligare fokus på kommunövergripande samverkan.
- Utvecklingen av Stenhamra centrum med möjlighet att skapa en smart och modern mötesplats där exempelvis meröppet, gemensamt bokbestånd och plats för skapande kan möjliggöras.

Skolbibliotek

Enligt Skollagen (2010:800) ska elever ha tillgång till skolbibliotek. På uppdrag av barn- och utbildningsförvaltningen bedriver kultur- och fritidsförvaltningen skolbiblioteksverksamhet. De ändringar som föreslås är:

- Språkliga justeringar.
- Tydligare fokus på användardriven utveckling, där elevers delaktighet och möjlighet till inflytande står i centrum för verksamhetens utformning.

Beslutet expedieras till

Kommunfullmäktige
Kultur- och fritidsförvaltningen
Barn- och utbildningsförvaltningen

Iréne Hededal
Kultur- och fritidschef

Camilla Ljungdahl
Enhetschef Ekerö Kulturhus och Bibliotek